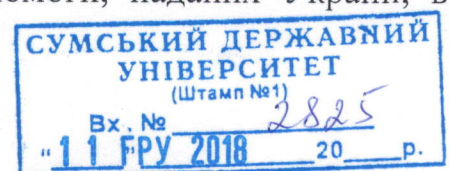

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Соболя Євгена Юрійовича – на дисертацію Миргород-Карпової Валерії Валеріївни «Адміністративно-правовий механізм забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми. Нинішній стан економіки України значною мірою обумовлює участь нашої держави в європейському і світовому інтеграційних процесах. Тенденції розвитку економіки впливають на подальший перебіг перетворень в країні, здійснення реформ у всіх сферах суспільного життя, тобто сприяють чи унеможливають їх. Як показує досвід країн Центральної і Східної Європи щодо забезпечення економічного зростання держав, цьому сприяє залучення й ефективне використання зовнішніх фінансових ресурсів, в т.ч. і джерел міжнародної фінансової допомоги. Безпосереднім реципієнтом міжнародної фінансової допомоги у вигляді грантів, пільгових кредитів та інвестицій Україна стала ще у 1991 році. За останніми даними Міністерства Фінансів України, обсяги міжнародної допомоги нашій країні за роки незалежності становлять близько 44 мільярди доларів і понад 15,6 мільярда євро.

У відкритих офіційних джерелах міститься інформація, про те що після Революції Гідності 2014 року, зацікавленість міжнародних партнерів щодо майбутнього України зросла, а обсяги щорічної допомоги їй почали зростати. Так, за даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, якщо до Революції гідності в Україну щороку надходило близько 500 мільйонів доларів допомоги у вигляді грантів, то вже у 2014 та 2015 роках - понад мільярд. А щорічна фінансова допомога від Євросоюзу, який є найбільшим донором для України, лише через Європейський інструмент сусідства зросла з 47 мільйонів євро у 2002 році до 242 мільйонів євро у 2014-му. Як повідомив голова представництва Європейського Союзу в Києві, за останні три роки ЄС надав Україні загалом понад 12 мільярдів євро. Однак, враховуючи такі обсяги фінансової допомоги, наданих Україні, в

нашій державі відсутній чіткий, дієвий та узгоджений механізм контролю механізм за такими коштами.

З огляду на вище викладене, дисертаційна робота Миргород-Карпової Валерії Валеріївни «Адміністративно-правовий механізм забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні» є безперечно актуальною, оскільки, незважаючи на існуючі наукові праці із даної проблематики, питання визначення адміністративно-правового механізму забезпечення контролю за міжнародними фінансами, напрямки його удосконалення та можливості використання зарубіжного досвіду організації контрольних функцій держави за міжнародними фінансами не були предметом системного вивчення або окремого аналізу та розглядалися лише поверхнево.

Обґрунтованість та достовірність положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Вказане дисертаційне дослідження містить достатньо обґрунтовані наукові положення, висновки та рекомендації і є одним із перших в українській науці адміністративного права самостійним комплексним науковим дослідженням теоретичних та практичних проблем адміністративно-правового механізму забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні. Розглянувши дисертацію можна зробити висновок, що автор дійсно на підставі аналізу існуючих підходів учених, чинного законодавства України і практики його реалізації, а також проектів нормативно-правових актів визначив сутність та особливості адміністративно-правового механізму забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні, а також окреслив напрямки його вдосконалення.

Загальна структура роботи в цілому є логічною, послідовною, раціональною, обґрунтованою предметом, метою та завданнями дослідження.

Методологічною основою дисертаційного дослідження є сукупність методів і прийомів наукового пізнання. Їх застосування характеризується системним підходом, що дає можливість досліджувати проблеми в єдності їхнього соціального змісту і юридичної форми, здійснити системний аналіз

адміністративно-правового механізму забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні.

Фундаментальність та комплексність роботи проявляється у всебічному та поступовому вивченні дисертанткою предмету дослідження. Починаючи роботу з історико-правового аналізу, сутності, змісту, ознак та структури фінансової системи, авторка поступово досліджує механізм залучення та використання міжнародних фінансів, з'ясовує зарубіжний досвід організації контрольних функцій держави та пропонує шляхи впровадження міжнародного досвіду і оптимізацію адміністративно-правового механізму здійснення контролю в Україні.

Все це дозволило авторові сформулювати ряд важливих наукових положень, висновків та рекомендацій.

Викладені в дисертації погляди здобувача на проблеми адміністративно-правового механізму забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні є достатньо обґрунтовані, зроблені висновки та визначені поняття мають відповідний ступінь наукової новизни. Всебічність зробленого аналізу підтверджується достатньою кількістю використаних автором наукових, інформаційних та правових джерел.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами та темами.

Дисертаційне дослідження відповідає завданням і основним напрямкам Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року №5/1215, Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016 – 2020 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 03 березня 2016 р. Дисертація є складовою частиною науково-дослідної роботи «Концепція нової інноваційної моделі державного управління фінансовою системою України» (номер державної реєстрації 0118U003582), в межах якої було утворено робочу групу з підготовки проекту закону України «Про Національне бюро фінансової безпеки України», реєстраційний номер № 8157.

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження.

Дисертаційна робота є однією з перших спроб комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права визначити адміністративно-правовий механізм забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні та запропонувати шляхи впровадження міжнародного досвіду та оптимізації адміністративно-правового механізму здійснення контролю в Україні, обґрунтувати низку нових теоретичних положень і висновків, надати практичні рекомендації та пропозиції з досліджуваних питань.

До вагомих результатів дисертаційного дослідження Миргород-Карпової В.В., які відрізняються науковою новизною, можна віднести:

– визначення періодизації становлення на території українських земель фінансової системи шляхом виокремлення двох базових періодів: період зародження елементів фінансової системи та період становлення сучасної фінансової системи (с. 26);

– окреслення теоретичних аспектів юридичної природи міжнародних фінансів в Україні, визначення дефініцій «міжнародні фінанси» та «міжнародні фінансові відносини», обґрунтування видів міжнародних фінансів (с. 82);

– визначення механізму залучення та використання міжнародних фінансів в Україні, з чітким визначенням алгоритму дій відповідних органів державної влади і управління (с.109);

– визначення основних видів здійснення контролю за міжнародними фінансами в Україні, а саме: державний, муніципальний, внутрішньогосподарський, аудиторський, громадський, донорський (с. 117);

– визначення контролю за міжнародними фінансами як функцію управління, яка реалізується уповноваженими суб'єктами, у відповідності до приписів чинного законодавства України з метою запобігання та виявлення правопорушень у сфері міжнародних фінансів (с.114);

– визначено механізм контролю за міжнародними фінансами як нормативно врегульованої сукупності видів, методів та форм у сфері міжнародних фінансів, які використовуються суб'єктами реалізації контрольних заходів під час здійснення контролю за міжнародними фінансами у відповідності до положень чинного законодавства України (с. 116);

– розкрито структуру механізму контролю за міжнародними фінансами, котра складається з видів, методів, форм контролю за міжнародними фінансами, органами контролю за міжнародними фінансами, нормативно-правової бази щодо здійснення контролю за міжнародними фінансами в Україні (с. 116);

– визначення адміністративно-правового механізму забезпечення контролю за міжнародними фінансами як взаємопов'язану та взаємозалежну систему заходів та засобів, що реалізуються органами державної влади та місцевого самоврядування, в порядку та в межах встановлених адміністративно-правовими нормами, з метою створення усіх необхідних умов для ефективного здійснення контролю за міжнародними фінансами (с.136);

– узагальнення досвіду розвинених країн світу у сфері здійснення контролю за міжнародними фінансами, результатом якого стали наступні висновки: контроль за міжнародними фінансами має відповідати принципам INTOSAI та положення Лімської декларації; першочерговим на етапі реформування даної системи є розробка теоретичної та методологічної бази, разом із закріпленням ключових термінів, з метою унеможливлення прогалин та колізій в сфері; проведення інституційних та структурних перетворень відбувається разом із визначенням колом повноважень відповідних державних органів щодо здійснення контролю за міжнародними фінансами; необхідна наявність дієвого механізму відповідальності посадових осіб та суб'єктів господарювання за нецільове та неефективне використання міжнародних фінансів; наявність дієвого аудиту ефективності за

міжнародними фінансами в Україні та розширення повноважень Рахункової палати щодо здійснення державного аудиту (с. 205);

– обґрунтовано необхідність затвердження реальної, дієвої та ефективної стратегії України в сфері міжнародної фінансової допомоги – Стратегії залучення, використання та здійснення контролю за міжнародною допомогою в Україні. Така стратегія має закласти чіткі підвалини ефективного залучення, використання та здійснення контролю в сфері міжнародних фінансів з урахування специфіки кожного виду, окреслених в роботі;

Дисертантом в роботі доведено та обґрунтовано необхідність законодавчого закріплення деяких дефініцій щодо використання міжнародних фінансів, отриманих у вигляді міжнародної фінансової допомоги. А саме:

1) макрофінансова допомога – це вид міжнародних фінансів, наданих у вигляді міжнародної фінансової допомоги, на підставі міжнародного договору, з метою поповнення золотовалютних резервів та покриття поточного дефіциту бюджету;

2) кредитні проекти соціального та економічного розвитку України – це вид міжнародних фінансів, наданих у вигляді міжнародної фінансової допомоги на поворотній та оплатній основі, на підставі кредитного договору, з метою проведення соціальних та економічних реформ в державі;

3) інвестиційні проекти – це вид міжнародних фінансів, наданих у вигляді міжнародної фінансової допомоги на поворотній та оплатній основі, на підставі кредитного договору, з метою підтримки та проведення інвестиційної діяльності в державі;

4) міжнародна технічна допомога – це вид міжнародних фінансів, наданих у вигляді міжнародної фінансової допомоги на безповоротній та безоплатній основі, на підставі міжнародного договору, з метою підтримки економічного і соціального розвитку держави;

5) іноземні інвестиції – це цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту (відповідно п.2 ч.1 ст.1 до Закону «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996 р.);

б) благодійна допомога в сфері залучення фінансової допомоги – це вид міжнародних фінансів, наданих у вигляді міжнародної фінансової допомоги на безповоротній та безоплатній основі, з метою сприяння здійснення державних, регіональних, місцевих та міжнародних програм, спрямованих на поліпшення соціально-економічного становища в Україні (с. 206);

Дисертант пропонує провести таке закріплення шляхом розробки та прийняття Закону України «Про міжнародну фінансову допомогу», який зможе врегулювати суспільні відносини в сфері залучення фондів грошових коштів на поворотній та безповоротній основі в Україні. Фактично даний нормативно-правовий акт має впорядкувати відносини в сфері міжнародних фінансів окреслені даним дослідження (с.207).

На схвалення заслуговує й ціла низка інших положень дисертації.

В цілому, результати дослідження свідчать про наукову новизну дисертаційної роботи. Більшість з них знайшла відображення у наукових публікаціях дисертанта.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів.

Дисертаційна робота Миргород-Карпової В.В. являється вагомим внеском у розвиток теорії та практики адміністративно-правового механізму забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні. Викладені в дисертації висновки і пропозиції можуть бути використані у науково-дослідній сфері як основи для подальшої розробки адміністративно-правового механізму забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні; у навчальному процесі при підготовці та проведенні лекцій, семінарських і практичних занять зі студентами з дисциплін «Адміністративне право», «Порівняльне адміністративне право», «Правове

забезпечення публічного адміністрування»; у правотворчому процесі при підготовці змін та доповнень до законодавчих та нормативно-правових актів, що стосуються забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні; у практичній діяльності під час захисту та представництва прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у адміністративних судах, органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях. Зміст дисертаційної роботи висвітлений достатньо повно, виклад запропонованих у роботі положень базується на ґрунтовному опрацюванні літературних джерел з проблематики дисертаційного дослідження. Дисертант сформулювала висновки, які здатні стати значним внеском у розвиток вітчизняної теорії адміністративного права.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено у дванадцяти статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав, дві статті у співавторстві (особистий внесок до кожної з них 70%), та десяти тезах доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій та круглих столів.

Автореферат дисертації та наукові публікації відображають зміст і результати виконаної дослідної роботи.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту та оформлення дисертації.

В цілому високо оцінюючи зміст дисертаційного дослідження, високий рівень обґрунтованості теоретичних та методичних положень, слід відмітити, що рецензована дисертація, містить певні недоліки та дискусійні положення.

1. У дисертаційному дослідженні наведені підходи до визначення зарубіжними дослідниками сутності фінансової системи держави (с. 55). Погоджуючись із результатами проведеного дослідження щодо визначення базових підходів, слід відмітити, що залишається незрозумілим, які саме

наукові погляди дослідників та з яких країн використовувалися дисертантом в ході проведення свого дослідження.

2. В дисертації визначено види фінансових ресурсів, отриманих від міжнародних організацій, іноземних держав та урядів, благодійних організацій тощо. Одним із таких видів запропоновано визначати благодійну допомогу. Визначено адміністративно-правове регулювання в даній сфері, розглянуті базові особливості, специфіку та механізм залучення і використання (с. 99). Проте, при дослідженні вказаного питання, не приділено достатньої уваги співвідношенню благодійної допомоги та міжнародної фінансової допомоги.

3. Доволі цікавою є запропонована система органів, до повноважень якої має бути віднесено врегулювання механізму залучення, використання та контролю за міжнародними фінансами в Україні. Автором запропоновано абсолютно нову інституційну структуру, котра має складатися з Національного бюро залучення міжнародної фінансової допомоги, Державної служби фінансового моніторингу, Національного бюро фінансової безпеки України (с. 197). Однак, необхідно відмітити, що сутність кожного із вище вказаних органів, їх повноваження та функції у дисертаційному дослідженні повністю не розкриті, що позбавляє можливості чіткого розуміння запропонованої структурної реформи.

4. Розглядаючи питання механізму залучення, використання та здійснення контролю за міжнародними фінансами в Україні, досліджуючи при цьому такий механізм окремо щодо кожного різновиду міжнародних фінансів, отриманих у вигляді міжнародної фінансової допомоги, автором використовуються офіційні статистичні дані Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державної служби статистики, Рахункової палати, Групи Світового банку, Міжнародного валютного фонду та інших. При цьому, таке використання відбувається з неузгодженістю єдиної дати формування офіційних відомостей. Так, описуючи кількість діючих проектів в Україні міжнародної технічної

допомоги (с. 84) та зазначаючи інформацію щодо обсягів надходження прямих іноземних інвестицій (с. 95) в роботі вказано на кінець 2017 р. Разом з тим, визначаючи обсяги благодійної допомоги Україні від Агентства США з міжнародного розвитку (с.100) вказується на 2018 р. У даному контексті, доцільно б було навести офіційну інформацію в межах єдиної зафіксованої дати.

5. Враховуючи значні обсяги міжнародної фінансової допомоги в структурі міжнародних фінансів, що надходять до України у дисертації запропоновано створення реєстру міжнародної фінансової допомоги (с. 203). Разом з тим, у дисертації не зазначено на який орган державної влади і управління в Україні доцільно б було покласти обов'язок щодо контролю за функціонуванням та своєчасним наповненням інформацією такого реєстру. Автору доцільно б було, приділити визначенню адміністративно-правового статусу даного органу.

Висловлені зауваження носять здебільшого дискусійний характер та суттєво не впливають на позитивну оцінку дисертації, та носять рекомендаційний характер і можуть стати підставою для наукових дискусій і подальших наукових досліджень.

На підставі викладеного, можна зробити **висновок**, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правовий механізм забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні» виконане на належному науково-теоретичному рівні та є завершеною працею. Автором досягнуто мету та виконано поставлені завдання дослідження, отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретну наукову проблему, та мають суттєве значення для науки адміністративного права, оскільки розкривають сутність та особливості адміністративно-правового механізму забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні.

Беручи до увагу те, що, наведені вище зауваження суттєво не позначаються на загальній позитивній оцінці результатів дисертаційного дослідження, свідчить, що робота «Адміністративно-правовий механізм

забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні» є завершеним науковим дослідженням, містить вирішення важливої для адміністративно-правової науки проблеми, відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор – Миргород-Карпова Валерія Валеріївна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**завідувач кафедри державно-правових
дисциплін та адміністративного права
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету
імені Володимира Винниченка
доктор юридичних наук, професор**

Є.Ю. Соболев

*Тігнше
Вічесній*

*заслігує
секретар*

С.В. Олександрівна